

**ПИТАЊА СА СЕМИНАРА НА ТЕМУ
„ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ ЗАКОНА О ПОРЕЗУ НА ДОХОДАК И ДОПУНЕ ЗАКОНА
О ДОПРИНОСИМА“ БАЊА ЛУКА 10.02.2009.**

1. Како исплатити накнаду судском вјештаку са депозитног рачуна, ако се средства за ту намјену дозначе прије ступања новог начина обрачуна (дознака на депозит извршена у 2007 год). ?

Одговор:

Обзиром да обавеза обрачуна и уплате пореза на лична примања, то значи и на накнаду судском вјештаку, настаје у моменту исплате прихода, то сте дужни да у моменту исплате накнаде судском вјештаку обрачунате и уплатите порез по одбитку по стопи од 8% на бруто износ накнаде, која представља збир нето накнаде и пореза по одбитку.

Поред пореза по одбитку, дужни сте до 20-тог у мјесецу за претходни мјесец да обрачунате и уплатите допринос за ПИО-17%, на износ од 50% просјечне бруто плате у Републици Српској за претходни мјесец, а према посљедњем податку Републичког завода за статистику објављеном у ' Службеном гласнику Републике Српске ' и то сразмјерно времену које је судски вјештак провео у вршењу дужности.

Обрачун и уплата пореза и доприноса на напријед наведени начин врши се за исплате почев од 01.01.2009. године у складу са важећим Законом о порезу на доходак („Службени гласник Републике Српске“, број:91/06, 128/06 и 120/08) и Законом о доприносима („Службени гласник Републике Српске“, број: 51/01, 96/03 и 120/08), независно од тога на који се период та обавеза односи и када су средства за те намјене дозначена, јер та околност нема утицаја на законом прописану обавезу обрачуна и уплате пореза и доприноса.

2. С обзиром на формулу обрачуна нета на бруто, гдје се од нето одузима 24, да ли то значи да лични одбитак од 300КМ припада послодавцу а не раднику ?

Одговор:

Обзиром да се ради о бруто принципу обрачуна пореза на доходак, то повећање плате због мање плаћеног пореза, који је посљедица умањења пореске основице за износ личног одбитка, иде у корист радника а не послодавца.

3. Да ли је послодавац дужан обрачунати доприносе на исплату накнаде волонтеру у складу са Законом о доприносима или се обавезе уплаћују у складу са Законом о раду (35% од најниже зараде коју исплати послодавац заводу за запошљавање)?

Одговор:

Будући да је Пореска управа орган задужен за провођење пореских прописа, укључујући ту и Закон о доприносима, то сте, са становишта ПУ РС, обрачун и уплату доприноса дужни вршити у складу са Законом о доприносима.

4. Како ће омладинска задруга уврстити основицу за обрачун доприноса за исплату лицу за пет дана рада од 28.01. – 03.02. када је био ангажован?

Одговор:

У наведеном случају, према одредбама члана 6. став 1. тачка 13. Закона о доприносима, основица за уплату доприноса је 50% просјечне бруто плате за претходни мјесец, а према посљедње познатом податку Републичког завода за статистику објављеном у 'Службеном гласнику Републике Српске' и то сразмјерно времену које је то лице било ангажовано ради остварења накнаде. Према томе, уколико је лице било ангажовано пет радних дана, у том случају основицу за обрачун доприноса ћете утврдити сразмјерно броју дана ангажовања у односу на број дана у мјесецу, који се у смислу напријед наведеног члана узима као основица за обрачун доприноса.

5. Чланом 4. Закона о доприносима прописано је да је обвезник плаћања доприноса пензионер који прима пензију из иностранства а основица за обрачун доприноса је износ пензије а чланом (7 или 10) је прописано да се доприноси не плаћају на приходе на које се не плаћа порез. Како поступити у овом случају са доприносима да ли је пензионер ослобођен плаћања пореза?

Одговор:

Према члану 4. став 1. тачка 19. Закона о доприносима, обвезник доприноса је физичко лице-резидент Републике који у цијелости или дјелимично остварује пензију и инвалиднину од иностраног исплатиоца, док има пребивалиште на територији Републике, ако међународним споразимом није другачије одређено, а основица доприноса је пензија за држављане Републике Српске који у цијелости или дјелимично остварују пензију и инвалиднину од иностраног исплатиоца, док имају пребивалиште на територији Републике, сходно члану 6. став 1. тачка 10. истог закона.

Обрачун и уплату доприноса врши у тренутку исплате лично држављанин Републике Српске који у цијелости или дјелимично остварује пензију и инвалиднину од иностраног исплатиоца, док има пребивалиште на територији Републике Српске ако међународним споразумом није другачије одређено, сходно члану 10. став 1. тачка љ) истог закона.

Слиједом наведеног, држављанин Републике Српске који прима инострану пензију обавезан је у моменту пријема пензије обрачунати и уплатити доприносе на износ пензије.

6. Који се порези и доприноси плаћају на уговоре о привременим и повременим пословима и на коју врсту прихода?

Одговор:

Накнада по основу Уговора о привременим и повременим пословима, подлијеже плаћању пореза на доходак по стопи од 8% на бруто износ накнаде као и доприноса за ПИО-17% и здравство-11,5%, при чему се уплата пореза врши на бројчану ознаку врста прихода-713113, доприноса за ПИО -712129 и здравство- 712132.

7. Када се на уговоре о ауторским правима плаћа само порез а када порез и доприноси и на коју врсту прихода?

Одговор:

Накнада исплаћена по основу Уговора о ауторским правима, лицу које је обавезно осигурано по другом основу, подлијеже плаћању пореза на доходак по стопи од 8%, а уколико је у питању лице које није обавезно осигурано по другом основу, поред пореза на доходак, плаћају се сви доприноси. Уплата

пореза врши се на бројчану ознаку врста прихода-711112, а доприноса по збирној стопи од 30,6% на бројчану ознаку врста прихода 712199.

8. Молимо објашњење за обрачун:

- Ауторски хонорар (радник запослен у другом предузећу)
- Менаџерски уговор (радник запослен у другом предузећу)
- Чланови управног одбора из Србије

Ако се обрачунавају доприноси која је врста прихода?

Одговор:

Накнада по основу ауторског права, физичком лицу које је обавезно осигурано по другом основу, подлијеже плаћању само пореза на доходак по стопи од 8%, на основицу која се добије када се укупан приход умањи за износ трошкова које је обвезник имао при остварењу и очувању тог дохотка.

Накнада по основу менаџерског уговора подлијеже плаћању пореза на доходак по стопи од 8% и свих доприноса.

Накнада по основу чланства у Управном одбору, подлијеже плаћању пореза на доходак по стопи од 8% на бруто износ накнаде, а уколико то лице није резидент Републике Српске у смислу члана 5. Закона о доприносима, тако исплаћена накнада не подлијеже плаћању доприноса.

9. Чланови управног и надзорног одбора који су запослени а имају уговоре о повременим пословима у другој фирми, које доприносе плаћају и на које врсте прихода, гдје их сврстати у 1002 обрасцу?

Одговор:

Накнада по основу Уговора о привременим и повременим пословима, поред пореза на доходак по стопи од 8%, уколико је исплаћена резиденту Републике Српске у складу са Законом о доприносима, подлијеже плаћању доприноса за ПИО-17% са бројчаном ознаком врсте прихода је 712129 и доприноса за здравствено осигурање-11,5%, са бројчаном ознаком врсте прихода 712 132, без обзира да ли је то лице обавезно осигурано по другом основу.

Подаци о извршеној исплати попуњавају се на ДЛЗ-лична примања која нису из радног односа, а исти се доставља уз Образац 1002-Мјесечна пријава пореза по одбитку.

10. Које стопе за порез и доприносе примјенити за исплату на спортским утакмицама за судије, делегате и сл?

Одговор:

Накнаде исплаћене судијама и делегатима на фудбалским утакмицама подлијежу плаћању пореза по стопи од 8% као и свих доприноса на бруто износ накнаде.

11. Да ли организација која плаћа ПИО и здравствено за било које послове, исте стопе примјењује и на запослене, незапослене или пензионере који обављају посао за ту организацију?

Одговор:

Висина стопе доприноса је прописана чланом 8. Закона о доприносима и иста је независно од тога по ком основу се исплата врши.

12. Да ли се доприноси обрачунавају ако је ангажовано лице осигурано по другом основу (пензионер, запосленик) а има уговор о повременим и привременим пословима?

Одговор:

Накнада по основу Уговора о привременим и повременим пословима, поред пореза на доходак, подлијеже плаћању доприноса за ПИО-17% и здравство-11,5%, независно од тога да ли је лице коме се врши исплата обавезно осигурано по другом основу.

13. Како сада обрачунати плате да ли ће се до нета доћи ц.рада x коефицијент + минули рад, или ће бити само нето плата у којој је садржан минули рад. Да ли се минули рад треба обрачунавати и да ли треба бити приказан у платној листи?

Одговор:

Према одредбама Закона о раду и Општег колективног уговора, минули рад је саставни дио нето плате, односно исти је садржан и у бруто плати.

14. Које су обавезе физичког лица по основу прихода од ауторског права, ако је физичко лице у радном односу и има плаћене порезе и доприносе?

Одговор:

Према Закону о порезу на доходак, уколико физичко лице остварује накнаду по основу ауторског права, права сродних ауторском праву и права индустријске својине и при том је запослено, у том случају, на износ исплате плаћа се само порез по стопи од 8%.

15. Како обрачунати порез и допринос за запослене који раде само на 4 сата?

Одговор:

Основица за обрачун пореза и доприноса за запослене раднике је исплаћено примање за рад од 4 сата, према Закону о порезу на доходак и Закону о доприносима.

16. Ако лице није у радном односу, како обрачунати ауторско дјело?

Одговор:

Пореска основица за обрачун пореза на доходак од ауторских права, права сродних ауторском праву и права индустријске својине, сходно члану 27. Закона о порезу на доходак, је доходак остварен од ових права, који се добије умањењем укупног прихода за износ трошкова које је обвезник имао при остваривању и очувању дохотка. Порез на доходак плаћа се по стопи од 8%, према члану 3. Закона. Према Закону о доприносима, плаћају се сви доприноси на основицу коју чини бруто приход.

17. Гдје је објављено појашњење шта спада под уговоре о дјелу, а шта под уговоре о повременим и привременим пословима?

Одговор:

Законом о раду-пречишћен текст („Службени гласник Републике Српске“, број: 55/07), дефинисан је уговор о обављању привремених и повремених послова а појам Уговора о дјелу, дефинисан је Законом о облигационим односима.

18. Да ли под опорезива примања спадају и дневнице и кориштење властитог аутомобила по уговору о повременим пословима?

Одговор:

Према Општем колективном уговору, само запослени радници имају право на признавање дневнице и кориштење властитог аутомобила у службене сврхе. Стога, накнаде које се остварују приликом обављања повремених и привремених послова, представљају опорезиво лично примање.

19. Којим обавезама подлијежу накнаде исплаћене стечајном управнику на име стечајног поступка?

Одговор:

Према Закону о порезу на доходак и Закону о доприносима, накнаде исплаћене стечајном управнику на име стечајног поступка, подлијежу плаћању пореза по стопи од 8% и плаћању свих доприноса по стопи од 30,60%.

20. Основна шифра дјелатности предузећа је 51140 - посредовање у трговини, а додатна дјелатност је шифра 45310 – постављање електроинсталација и опреме, како поднијети пријаву за републичку таксу ако је предузеће у 2008 години остварило већи приход од услуга у односу на трговину?

Одговор:

Према члану 2. Закона о посебним републичким таксама („Службени гласник Републике Српске“, број: 8/94, 29/00, 18/01, 22/01, 60/03-П дио, 14/04, 51/06 и 6/07), посебна републичка такса за правна лица и пословне јединице, прописује се у годишњем износу, према дјелатности за коју је добијено одобрење за рад, зависно од тога од које је дјелатности у претходној пословној години остварен највећи приход.

21. Ако обвезник има преплату по основу пореза на добит, а та претплата је већа од износа пореза који је исказан за 2008. годину, да ли је обавезан плаћати и аконтацију у 2009 години?

Одговор:

Према Закону о порезу на добит, уколико је обвезник остварио преплату из претходне године а нема доспјелих а неплаћених обавеза, у наредној години, може преплаћени износ користити као аконтацију за наредну годину, односно плаћање будућих обавеза или тражити поврат више уплаћеног пореза.

22. Приликом одређивања висине посебне републичке таксе, према којим критеријумима се предузећа разврставају на мала, средња и велика?

Одговор:

Предузећа се разврставају на мала, средња и велика, зависно од броја запослених, годишњег прихода и вриједности имовине по годишњем обрачуну у посљедњој пословној години, сходно Правилнику о пословним књигама, књиговодственим исправама и књиговодственим евиденцијама и о разврставању предузећа („Службени гласник Републике Српске“, број: 56/04).

23. Порески обвезник има уговор о обављању повремене и привремене послова са лицем које је у пензији. Да ли се плаћају доприноси, када је лице које обавља послове из наведеног уговора остварило право на пензију?

Одговор:

Одредбама члана 4. Закона о доприносима, обвезник доприноса је физичко лице – резидент Републике, које у складу са прописима из области радних односа обавља повремене и привремене послове, те исто је обвезник доприноса за пензијско-инвалидско осигурање по стопи од 17% и доприноса за здравствено осигурање по стопи од 11,50%.

24. Како обрачунати приход од закупа, ако је закупнина 1000 КМ? (износ који се исплаћује закуподавцу). Како попунити Образац ДЛ4?

Одговор:

Уговорени износ закупнине (нето + трошкови) примјеном коефицијента (1,068376) на уговорени износ добије се укупан (брото) приход.

**Нпр. $1000 \times 1,068376 = 1068,38$ (брото износ). Бруто = нето + трошкови + порез
Доходак за обрачун пореза: $1068,38$ КМ – признати (нормирани) трошкови $20\% = 854,70$ КМ. Порез на доходак: $854,70 \text{ КМ} \times 8\% = 68,38$ КМ. Подаци о извршеној исплати и плаћеном порезу, исказују се на Обрасцу 1002-Мјесечна пријава пореза по одбитку, уз који се доставља и ДЛ4 (додатни лист – исплате по основу закупа и подзакупа).**

25. Како обрачунати доприносе за представника државног капитала – пензионера?

Одговор:

Обзиром да представник државног капитала има статус физичког лица које је изабрано или именовано на јавну или другу дужност и обављањем те дужности остварује плату и друга примања која имају карактер личних примања, то исплате извршене по том основу подлијежу плаћању пореза на доходак и свих обавезних доприноса, без обзира што се исплате врше пензионисаном лицу.

26. Зашто предузетник који има видео игрице не може бити мали предузетник?

Одговор:

Физичка лица која се баве организовањем игара на срећу не испуњавају услове за стицање статуса малог предузетника, јер не испуњавају услове из члана 20. Закона о порезу на доходак.

27. Радник са мјестом пребивалишта у Федерацији БиХ запослен је у Републици Српској у предузећу чије је сједиште у Републици Српској. На здравствено осигурање пријављен је у Федерацији БиХ а на ПИО у Републици Српској. Како обрачунати плату за тог радника? Да ли исти има право на лични одбитак у износу од 300 КМ и да ли се допринос за здравствено осигурање мора платити у РС?

Одговор:

За физичко лице које је запослено у РС а са мјестом пребивалишта у ФБиХ, гдје је пријављен на здравствено осигурање, послодавац допринос за ПИО, допринос за осигурање од незапослености, допринос за дјечију заштиту, као и порез на доходак обрачунава и плаћа на бруто лично примање према мјесту рада а допринос за здравствено осигурање према мјесту

пребивалишта тог радника. Обзиром да физичко лице са територије ФБиХ има статус запосленог радника, то исти, код утврђивања пореске основице за обрачун плате, има право на лични одбитак у износу од 300 КМ.

28. Радник са мјестом пребивалишта у Републици Српској запослен је у Федерацији БиХ у пословној јединици предузећа чије је сједиште у Републици Српској. На здравствено и пензијско-инвалидско осигурање пријављен је у Федерацији БиХ. Да ли се порез и доприноси за овог радника морају пријавити у Републици Српској?

Одговор:

Обзиром да физичко лице које има пребивалиште на територији РС има статус резидента РС у смислу одредби Закона о порезу на доходак, то се за истог, са аспекта Пореске управе РС, порез на доходак плаћа према мјесту пребивалишта физичког лица, односно у РС. Доприноси се плаћају према мјесту пријаве радника на обавезне доприносе.

29. Заједница етажних власника нема запослених радника а има ангажовано физичко лице за послове чишћења стубишта. Које доприносе треба плаћати за исплате том раднику и на који регистарски број?

Одговор:

Када је у питању накнада коју Заједница етажних власника исплати физичком лицу за чишћења стубишта, уколико се ради о обављању привремених и повремених послова у складу са прописима из радних односа, тако исплаћена накнада подлијеже плаћању пореза на доходак по стопи од 8% на бруто износ накнаде, као и доприноса за ПИО по стопи од 17% и доприноса за здравствено осигурање по стопи од 11,5%. Обзиром да се ради о доприносима по основу којих је обвезник осигуран на здравствено и пензијско-инвалидско осигурање за случај инвалидности проузроковане повредом на раду или професионалном болешћу док се налази на извршавању тих послова, то се приликом плаћања наведених доприноса не ставља регистарски број обвезника за уплату доприноса, из разлога што се у наведеном случају не подноси се пријава за радника надлежним фондовима.

30. Радник запослен у предузећу уједно има регистровану СТР као допунску дјелатност и са рабатом и одгодом плаћања набавља робу од истог предузећа. Сматра ли се ово личним примањем као посредна олакшица код продаје добара по цијенама нижим од тржишне?

Одговор:

Продаја робе са рабатом и одгодом плаћања СТР, чији је власник уједно и запослен у предузећу од којег набавља робу, не представља лично примање које подлијеже плаћању пореза на доходак.

31. Да ли мали предузетник, који редовно плаћа порез на доходак у висини од 2 % на укупно остварени приход, може са жиро рачуна подизати износ до 50.000 КМ без ограничења?

Одговор:

Обрачунати и уплаћени порез на укупан приход остварен током пореске године представља коначну пореску обавезу малог предузетника за дату пореску годину и не исказује се у годишњој пореској пријави за порез на

доходак. Претходно опорезованим дохотком мали предузетник може слободно располагати.

32. Плаћа ли се порез и доприноси код исплата на име помоћи другим лицима за лијечење?

Одговор:

Порез на лична примања не плаћа се на трошкове сахране, помоћ за губитке настале као посљедица елементарних непогода и помоћи по основу озледа и болести које исплаћује послодавац за запосленог или члана његове породице исплаћене до висине утврђене по посебним прописима. Према томе, уколико исплату помоћи не вршите запосленом или члану његове породице, тако исплаћена накнада подлијеже плаћању пореза на доходак, јер иста представља опорезиво лично примање.

33. Да ли радник који ради пола мјесеца и има плату у износу од 290 КМ има право на лични одбитак за тај мјесец у износу од 300 КМ или сразмјерно времену проведеном на раду?

Одговор:

Лични одбитак пореског обвезника на мјесечном нивоу у износу од 300 КМ представља право пореског обвезника без обзира на вријеме проведено на раду. Према томе, радник чија плата износи 290 КМ има право на лични одбитак у износу од 290 КМ.

34. Да ли ће фондови поново одредити најнижу основицу за уплату доприноса?

Одговор:

Основица за обрачун доприноса прописана је Законом о доприносима.

35. Чланом 4. Закона о порезу на доходак («Службени гласник Републике Српске», број: 51/01, 96/03 и 128/06) прописан је неопорезиви дио дохотка (дванаест најнижих плата) а чланом 7. Закона о измјенама и допунама Закона о порезу на доходак («Службени гласник Републике Српске», број 120/08) прописан је годишњи лични одбитак пореског обвезника у износу од 3600 КМ. Да ли по измјенама Закона о порезу на доходак постоји неопорезиви дио дохотка?

Одговор:

Према измјенама и допунама Закона о порезу на доходак, који је ступио на снагу од 01.01.2009. године, лични одбитак, односно неопорезиви дио дохотка, прописан у фиксном износу, износи 300,00 КМ, односно на годишњем нивоу 3.600,00 КМ.

36. Удружење издаје у закуп пословни простор а потрошња струје се читава преко контролних сатова, а Електродистрибуција рачун испоставља Удружењу. Како испоставити фактуру за електричну енергију, треба ли издвајати ПДВ.

Одговор:

ПДВ –е је надлежност УИО, те ПУ није надлежна за исто.

37. Ако се обрачунавају и уплаћују доприноси за ПИО по уговору о привременим и повременим пословима, да ли ће нето основица бити узета у обзир за пензију, треба ли предати образац М4 и како?

Одговор:

Утврђивање пензијског основа, као и предаја обрасца М4, није пореско питање, односно материја која је предмет вашег упита је у надлежности Фонда пензијског и инвалидског осигурања.

38. Који доприноси се плаћају код исплате закупнине физичком лицу?

Одговор:

На исплаћени приход који оствари физичко лице издавањем у закуп или подзакуп покретне и непокретне имовине, не плаћају се доприноси него се обрачунава и плаћа порез на доходак од капитала по пореској стопи од 8% на пореску основицу која се добије када се од укупног прихода одбију трошкови у висини од 20%.

39. Ако се уговор о привременим и повременим пословима обављају 12 мјесеци постоји ли могућност за поврат пореза?

Одговор:

Физичко лице које је остварило доходак на који је плаћен порез по одбитку може поднијети годишњу пореску пријаву за порез на доходак уколико има право на умањење пореске основице по основу члана 9. Закона о порезу на доходак („Службени гласник Републике Српске“, бр. 91/06, 128/06 и 120/08).

40. Како се врши обрачун плата за раднике који раде по уговору о дјелу?

Физичко лице које је ангажовано по основу уговора о дјелу нема статус радника а самим тиме ни приход остварен по наведеном основу нема карактер плате.

Одговор:

На исплаћени приход, тј. лично примање по основу уговора о дјелу, који има карактер грађанско-правног односа дефинисаног одредбама Закона о облигационим односима, исплатилац обрачунава и плаћа само порез на доходак, тј. порез по одбитку, односно приходи по том основу не подлијежу плаћању доприноса.

41. Сједиште послодавца је у БЛ, а лице које обавља привремене и повремене послове је из Приједора. Гдје се уплаћује порез а гдје доприноси?

Одговор:

Порез на доходак се плаћа према мјесту пребивалишта физичког лица које остварује приход обављањем повремених и привремених послова, а доприноси према мјесту рада тог лица, у овом случају у Бања Луци.

42. Спортски клуб гдје су ангажовани страни играчи на рок од три мјесеца или више да ли се обрачунава порез, ПИО и здравствено за та лица?

Одговор:

Обвезник пореза на доходак је резидентно физичко лице као и нерезидентно, тј. страно физичко лице за доходак остварен у Републици Српској.

Обвезник доприноса је физичко лице-резидент Републике, тј. физичко лице које на територији Републике има пребивалиште или боравиште и центар пословних и животних интереса.

Према томе, на приход физичког лица које нема статус резидента, исплатилац није дужан обрачунати и уплатити доприносе, него само порез на доходак, тј. порез по одбитку по пореској стопи од 8%.

43. Страни студенти обављају праксу у нашој фирми, ми плаћамо накнаду Удружењу за међународну размјену студената, које су нам обавезе?

Одговор:

Страни студенти који преко Удружења за међународну размјену студената, обављају праксу у фирми са сједиштем у Републици Српској, за вријеме обављања те праксе нису обвезници доприноса, обзиром да нису резиденти Републике Српске, што значи да ни фирма код које обављају праксу нема обавезу обрачуна и уплате доприноса по том основу.

Уколико фирма тим лицима, за вријеме обављања праксе, исплаћује накнаду, у том случају исплатилац на исплаћену накнаду обрачунава и плаћа порез по одбитку према мјесту обављања праксе, обзиром да та лица имају статус нерезидента, те подноси Мјесечну пријаву пореза по одбитку на Обрасцу 1002, са додатним листом на Обрасцу ДЛЗ, уколико међународним уговором није другачије регулисано.

44. Да ли смо обавезни подносити мјесечне пријаве за малог предузетника или је довољно подносити само годишњу на крају године ?

Одговор:

Мали предузетник плаћа порез на укупан мјесечни приход најдаље до 10-ог у мјесецу за претходни мјесец, а тако остварени приход и плаћени порез пријављује надлежној подручној јединици Пореске управе, на Обрасцу 1007-Пореска пријава за малог предузетника.

Плаћени порез малог предузетника који је обрачунат на укупно остварени приход у току пореске године, сматра се коначном пореском обавезом и не укључује се у годишњу пореску пријаву.

Ако порески обвезник током пореске године у којој има статус малог предузетника изгуби тај статус или својом вољом одустане од таквог статуса, обавезан је да за дату пореску годину поднесе годишњу пореску пријаву за порез на доходак.

45. Радник је остварио право на поврат пореза за 2007 год. за издржаване чланове домаћинства. Исте чланове је издржавао и у 2008 години, и није било никаквих промјена. У обавјештењу пише ако није било никаквих промјена у том случају се попуњавају обрасци 1001, 1004 и 1005. Приликом предаје на шалтер, за дјецу која су напунила 18 година, траже потврде са факултета иако су потврде достављене уз захтјев за 2007 год. Ако су потрени нови докази зашто у обавјештењу не пише да за дјецу преко 18 година треба доставити потврде о статусу (потврду са факултета, бир и сл)?

Одговор:

Чланом 20. став 2. Правилника о примјени Закона о порезу на доходак („Службени гласник Републике Српске“, бр.127/08) дефинисано је да порески обвезник документацију из става 1. истог члана Правилника, први пут подноси приликом подношења захтјева за умањење пореске основице, односно захтјева за издавање пореске картице-извода, а уколико дође до промјена, порески обвезник подноси само документа која се односе на настале промјене.

Према томе, уколико је пунољетно дијете у 2007. години било уписано на високошколску образовну установу, а потврду/увјерење високошколске установе за то дијете, тј. издржаваног члана домаћинства, сте доставили уз захтјев за поврат пореза на доходак за 2007. годину, у том случају уз захтјев за умањење пореске основице пореза на доходак за 2008. годину, нисте дужни поново достављати ту потврду.

Међутим уколико је то дијете у 2007. години било на редовном школовању (средњој школи) а у 2008. години се школује на некој од високошколских установа, у том случају сте дужни уз захтјев доставити и потврду/увјерење од те високошколске установе.

46. Да ли је законом одређена минимална основица за обрачун пореза и доприноса и ако јесте колика је?

Одговор:

Чланом 8. Закона о доприносима („Службени гласник Републике Српске“, бр. 51/01, 96/03, 128/06 и 120/08) прописана је основица за обрачун и уплату доприноса за све категорије обвезника доприноса, у зависности од статуса тог обвезника, док Законом о порезу на доходак није прописана најнижа основица за опорезивање.

47. Предузеће из Словеније отворило је предузеће у РС иста дјелатност, да ли предузеће у РС има обавезу уплате пореза по одбитку или неку другу обавезу за услуге извршене од стране предузећа из Словеније на територији РС.

Да ли се у књигу расхода уноси уплата добављачу за робу?

Одговор:

Уколико предузеће из Словеније изврши услуге предузећу Републике Српске, у том случају предузеће РС при исплати прихода предузећу из Словеније, тј. страном правном лицу, дужно је да обрачуна и плати порез по одбитку по пореској стопи од 10%, на рачун јавних прихода Републике Српске, на врсту прихода 711213.

Књига расхода, коју води предузетник, тј. физичко лице које обавља самосталну дјелатност, је евиденција о плаћеним трошковима и износу обрачунате амортизације, што значи да се у исту евидентира уплата добављачу за робу.

48. Да ли код кориштења нове верзије програма за електронске послове пријаве 1002 можемо користити претходно формирану базу података (пореске обвезнике, ЛИБ-ове, податке о радницима, име, презиме, ЈМБГ), или је неопходно да се податци поново уносе?

Одговор:

Претходно успостављена база података о пореским обвезницима коју је исплатилац формирао у сврху електронског достављања Мјесечне пријаве пореза по одбитку-Образац 1002, може се користити и за унос података у нову верзију програма за електронско слање тих пријава.

49. Физичко лице је инвеститор при изградњи стамбене зграде намијењене продаји, регистрован је код УИО и има ПДВ број. Води КИФ и КУФ због обрачуна ПДВ-а.

Треба ли да води пословне књиге и које?

Које пореске пријаве треба поднијети у току и на крају године?

Вриједности земљишта на коме се гради зграда улази у укупну вриједност зграде. На који начин продајом станова и преносом власништва пренијети и земиљиште у власништво будућим купцима?

Одговор:

Физичко лице које је инвеститор изградње стамбене зграде, има статус предузетника, тј. физичког лица које обавља самосталну дјелатност, те је дужно да води пословне књиге и евиденције прописане Законом о порезу на доходак, и то: Књигу прихода, Књигу расхода, Попис сталне имовине и Евиденцију потраживања и обавеза.

У току пореске године, предузетник плаћа мјесечну аконтацију пореза на доходак до 10-ог у мјесецу за претходни мјесец на основу пореске пријаве из претходне године, а на крају пореске године подноси Годишњу пријаву пореза на доходак на Обрасцу 1004, са додатним листом на Обрасцу 1005 и 1006.

За плаћену мјесечну аконтацију пореза на доходак, предузетник подноси Образац 1008-аконтација пореза на доходак.

Купопродајом станова и преносом власништва на тим становима, преноси се и право власништва на земљишту на коме је зграда саграђена, односно не врши се посебно продаја стамбених јединица а посебно земљишта на коме се налазе стамбене јединице. Земљиште на коме је изграђена стамбена зграда дијели судбину те зграде.

50. Предузеће изводи радове у иностранству – Италија и тамо упућује на рад запослене раднике. Законом о доприносима чланом 6. тачка 12. прописано је да је у том случају основица за обрачун доприноса просјечна бруто плата у РС за претходни мјесец.

Радници ниси осигурани по прописима државе у коју се упућује на рад.

Постоји ли међународни уговор између Италије и РС и ако постоји гдје је и кад објављен?

Како он регулише (ако постоји) обрачун и исплату плата у овом случају?

Ако је радник за рад у Италији у мјесецу јануару зарадио 3000КМ бруто, а просјечна бруто плата у децембру (претпоставка) 1.200КМ да ли ће предузеће при обрачуну плате радницима за мјесец јануар доприносе обрачунати на 1.200КМ, а на разлику од 1800КМ само порез по стопи од 8%. Ако је одговор ДА како то да се унесе у образац 1002 мјесечна пријава пореза по одбитку?

Одговор:

Сходно члану 5. став 2. Закона о порезу на доходак, обвезник пореза на доходак је резидент Републике Српске за доходак остварен у Републици Српској, другом ентитету, Брчко Дистрикту или другој држави, а порез по одбитку исплатилац обрачунава и уплаћује на прописане рачуне у моменту исплате прихода, сходно члану 44. истог закона.

Уколико је плата опорезована у Републици Италији, у том случају пореском обвезнику се порез плаћен у иностранству признаје као порески кредит код обрачуна пореза на доходак у Републици Српској, до износа пореза који би био плаћен у Републици Српској, на основу вјеродостојне документације овјерене од надлежног органа код кога је порез плаћен.

Када су у питању доприноси, исплатилац је дужан да обрачуна и уплати доприносе на основицу која представља просјечну бруто плату у Републици Српској, уколико је плата исплаћена у Републици Италији.

Међутим, уколико је плата исплаћена у Републици Српској, исплатилац је дужан да обрачуна и плати доприносе на бруто износ плате која представља збир нето плате, доприноса и пореза, а која је исплаћена у Републици Српској.

51. Обрачун ауторског хонорара – музичару?

Одговор:

Чланом 27. Закона о порезу на доходак („Службени гласник Републике Српске“ број: 91/06, 128/06 и 120/08), прописано је да је пореска основица за обрачун пореза на доходак од ауторских права, доходак остварен од ових права, који се добије умањењем укупног прихода за износ трошкова које је обвезник имао при остваривању и очувању тог доходака.

Чланом 64. Правилника о примјени закона о порезу на доходак („Службени гласник Републике Српске“ број: 127/08), прописано је да се пореском обвезнику који остварује доходак од ауторских права признају стварни трошкови који су били неопходни за остваривање тих прихода уколико он то докаже валидном документацијом, а у супротном истом се признају нормирани трошкови. Нормирани трошкови за музичаре су прописани у висини од 40% од укупног прихода за интерпретацију, односно извођење естрадних програма забавне и народне музике.

Чланом 4. став 1. тачка 7. Закона о доприносима („Службени гласник Републике Српске“ број: 51/01, 96/03, 128/06 и 120/08), физичко лице-резидент Републике, обвезник је доприноса за остварени приход од ауторских права уколико није обавезно осигурано по другом основу, а чланом 6. став 1. тачка 3. Закона о доприносима је бруто приходи обвезника на основу којих остварује право на обавезно пензијско и инвалидско и здравствено осигурање.

Како се порез по одбитку од ауторских права у смислу члана 43. став (2) Закона о порезу на доходак плаћа за сваки појединачно остварени доходак у моменту исплате, исплатилац је дужан до 10-ог у мјесецу за претходни мјесец поднијети мјесечну пореску пријаву на обрасцу 1002. а исплате по основу ауторских хонорара приказати на ДЛ-2(додатни лист уз образац 1002).

52. Како се попуњава образац 1002 ако су радници из дванаест различитих општина, и како ако је по уговору о раду само ПИО и здравство?

Одговор:

Пореска пријава за порез по одбитку (образац 1002) се сачињава за сваку општину посебно, а попуњава се за обавезе које се уплаћују у буџет РС и буџет Фондова тако да ако се за неку исплату плаћа само порез и допринос ПИО и за ЗО, попуњавају се само одговарајуће колоне и колоне које се односе на укупне обавезе.

53. Како плаћати порез и како приказивати у мјесечној пријави 1007, ако је обрачун пореза мањи од 50КМ, у том мјесецу (да ли као и раније да се пријављује и плаћа 50 КМ)?

Одговор:

Мали порески обвезници на мјесечном нивоу плаћају и пријављују пореску обавезу обрачунату у висини од 2% на остварени приход, с тим да обавеза на крају године не може бити мања од 600,00КМ.

54. Како попуњавати 1002 за допринос за здравствено осигурање у Федерацију БИХ обзиром да је тамо стопа 16,5% да ли се може приказати одвојено у обрасцу?

Одговор:

На обрасцу 1002. пријављују се само обрачун обавеза за порез и доприносе који се плаћају у буџет РС и буџете Фондова Републике Српске.

55. Која је основица обрачуна доприноса за плату испод 300 КМ?

Одговор:

Чланом 6. став 1. тачка 1. Закона о доприносима, прописано је да је основица за обрачун доприноса лично примање по Закону о порезу на доходак, које подлијеже плаћању пореза на доходак. Према томе, на плату која је мања од 300 КМ, дужни сте обрачунати доприносе, а пореску основицу чини висина исплаћене плате.

56. Фирма која запошљава инвалиде са лаком менталном ретардацијом и војне инвалиде. Да ли таква лица подлијежу плаћању пореза на доходак од 8%?

Одговор:

У смислу одредби из члана 7. и 8. Закона о порезу на доходак, инвалиди и примања инвалидних лица из радног односа нису изузета од плаћања пореза на доходак. Права на поврат доприноса и друге олакшице за лица која запошљавају инвалиде могу се остварити у складу са Законом о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању инвалида („Службени гласник Републике Српске“ број: 98/04, 91/06 и 12/09).

57. Како обрачунати доприносе за инвалиде који је до сада износио 6% на нето и уплаћивао се на врсту прихода 712113, на основу тога Фонд нам је рефундирао доприносе за наведеног радника.

Одговор:

Уплате доприноса за ПиО на врсту прихода 712113 у складу са Наредбом о уплаћивању одређених прихода буџета републике, општина и градова, буџетских фондова и фондова, односила се на уплату доприноса за ПиО на исплаћена лична примања и друге приходе запослених којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, а не доприноса за инвалиде.

Обрачун, плаћање и поврат доприноса код лица која запошљавају инвалиде, врше се искључиво у складу са напријед поменутиим Законом о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању инвалида.

58. Ако је радник пријављен на четири сата и не ради нигдје (спремачица) плата јој је 206 КМ, да ли подлијеже 50% обрачуна бруто плате објављене у статистици и колика јој је пореска олакшица?

Одговор:

Чланом 6. став 1. тачка 1. Закона о доприносима, прописано је да је основица за обрачун доприноса лично примање по Закону о порезу на доходак, које подлијеже плаћању пореза на доходак.

Права на умањење пореске основице до висине од 3.600КМ на годишњем нивоу или до 300КМ на мјесечном нивоу имају сви порески обвезници без обзира на које радно вријеме су пријављени.

59. Ако радник ради у три основне школе и има пријаву од 3 или 4 сата или 1 сат колика му је олакшица обзиром да је буџет усвојен и да би одбијањем пореске олакшице у једној установи по том тумачењу. Министарство просвјете дошло у ситуацију пробијања буџета обзиром на трезорско пословање а до сада смо одбијали сразмјерно радном времену.

Одговор:

Уколико порески обвезник има више послодаваца тада је обавезан да се определијели код ког послодавца ће остваривати право на умањење пореске основице.

60. Како извршити обрачун пореза на приход од капитала у случају када је уговорено да порез пада на терет закуподавца а како када пада на терет закупопримца? Који је коефицијент прерачуна у једном а који коефицијент у другом случају? Како попунити образац ДЛ4 у једном а како у другом случају?

Одговор:

Уколико је уговор о закупу закључен између правног лица или предузетника као закупопримца са једне стране и физичког лица као закуподавца са друге стране, тада је закупопримац правно лице односно предузетник дужан да у име физичког лице обрачуна и уплати порез по одбитку на приход од капитала (закуп). У том случају закупопримац пријављује овај порез на Обрасцу 1002-Мјесечна пријава за порез по одбитку у додатном листу ДЛ4.

У износ укупног прихода од закупа(брutto износ) улазе нормирани трошкови од 20% као и износ пореза на закуп. Приликом обрачуна пореза на приход од капитала од укупног прихода се одузимају нормирани трошкови и на тако добијену пореску основицу обрачуна порез по стопи од 8%.

Уколико је уговор о закупу закључен између два физичка лица, у том случају физичко лице закуподавац је обавезан да обрачуна, пријави и уплати порез на приход од капитала. Порез на приход од капитала пријављује закуподавац подношењем пореске пријаве на обрасцу 1008 – Аконтација пореза на доходак у Одјелку 3, а на крају године обвезник (закуподавац) је дужан поднијети годишњу пореску пријаву за порез на доходак на обрасцу 1004 са одговарајућим прилозима.

61. Обављам послове стечајног управника и ликвидационог управника по рјешењу суда. Накнаду за рад стечајног управника примам у мјесечном износу, а накнаду за рад ликвидационог управника у једнократном износу по закључењу ликвидационог поступка. Ове послове обављам као пензионер, а пензију сам остварио стажом од 40 година радом. На које обавезе исплатилац треба да обрачуна порез, односно доприносе и које?

Одговор:

На накнаде које се исплаћују стечајним и ликвидационим управницима, обрачунавају се и плаћају обавезни доприноси по стопи од 30,6% и порез на доходак по стопи од 8%. Чињеница да је обвезник осигуран по другом основу не утиче на плаћања горе наведених обавеза.

62. Да ли се на основу потписаног Међународног споразума избјегавању дуплог опорезивања мора приликом сваке исплате нерезидент донијети овјерену

потврду о резидентности или то може бити квартално или на крају године под условом да је сарадња са нерезидентом континуирана?

Одговор:

Уколико је дјелатност такве природе да се одвија по основу уговора о пословно техничкој сарадњи тј, да се посао са страним правним лицем у току године континуирано обавља, у том случају потврда о резидентности се подноси једном у току године и то прије прве исплате прихода.

63. Како у предузећу са сједиштем у РС – општина 072, гдје раде радници из Брчко Дистрикта као и са других општина РС 034, 013, 015, како извршити обрачун плата и пријаву обрачуна?

Да ли је исправно пријавити порезе и доприносе одвојено по општинама или само порезе? (радници су сви пријављени у М-2 обрасцима ПИО Брчко Дистрикта, а здравствено осигурање по општинама боравка?)

Одговор:

Порез на доходак остварен по основу личних примања плаћа се према мјесту пребивалишта радника, а уколико је радник нерезидент Републике Српске у том случају порез на доходак се плаћа и пријављује према мјесту остварења прихода, па се сходно томе на пријави уписује и шифра те општине.

Доприноси се пријављују и плаћају према општини у РС на којој је радник пријављен на обавезно осигурање, а уколико је радник пријављен у другом ентитету или Дистрикту Брчко, доприноси се плаћају према мјесту у којем је радник пријављен на обавезно осигурање.

64. Имамо два радника из Федерације која су запослена у предузећу са сједиштем у Бијељини, пријављени код ПИО у Бијељини, а здравствено осигурање у Федерацији. До сада смо у пореској пријави изостављали доприносе за здравствено, а остале доприносе уплаћивали појединачно а здравство посебно уплаћивали на рачуне Федерације.

Доприноси за здравствено осигурање у Федерацији је 25% на нето, како по новом систему обрачуна плата попунити пореску пријаву 1002?

Одговор:

У Мјесечној пореској пријави за порез по одбитку- Образац 1002, не уносите износ доприноса који се обрачунава и уплаћује према прописима другог ентитета или Брчко Дистрикта. У наведеној пријави се уносе само доприноси који обрачунавају и уплаћују према прописима Републике Српске и пријављују се и уплаћују на посебне шифре прихода.

65. Хоће ли уплаћени доприноси за ПИО по основу уговора о привременим и повременим пословима или надзорном одбору ући у М-4 образац?

Одговор:

Признавање уплаћених доприноса по привременим и повременим пословима на М4 обрасцу, није у надлежности Пореске управе, па одговор потражите у Фонду пензионо инвалидског осигурања Републике Српске.

66. Мали предузетник поднио је захтјев за опозив 05.12.2008. године и одобрен је од стране ПУ 05.12.2008. године. Од када радити порез на доходак? Да ли књигу прихода и расхода треба ретроактивно водити од 01.01.2008. год или од 05.01.2008.год, да би се попунио образац 1004, 1005, 1006 за 2008 годину?

Одговор:

Уколико мали предузетник изгуби статус у току пореске године, обавезан је да успостави Књигу прихода, Књигу расхода, Попис сталне имовине и Евиденцију дуговања и потраживања, од 01.01. године у којој је изгубио статус, те поднијети Образац 1008-Аконтација пореза на доходак, у ком ће извршити процјену прихода и расхода као и аконтативни износ пореза, за цијелу годину.

На крају пореске године обавезан је поднијети Годишњу пореску пријаву за порез на доходак – Образац 1004, као и прилоге уз пријаву на обрасцу 1005-за приход остварен по основу личних примања и прилог на Обрасцу 1006 за доходак остварен од обављања самосталне дјелатности, у којој је обавезан пријавити све приходе и расходе као и износ уплаћеног пореза у току године за коју подноси пријаву.

67. Да ли се сматра личним примањем камата коју предузеће –продавац, плаћа умјесто купца-физичког лица, а који робу купује путем кредита код банке, да ли у том случају постоји обавеза плаћања пореза на доходак?

Одговор:

Према Закону о порезу на доходак приход од личних примања који је опорезив у складу са овим законом је бруто плата и сви новчани и неновчани приходи, накнаде и користи у бруто износу које порески обвезник оствари по било ком основу, уколико овим законом није ослобођен или другачије опорезован, те из тог разлога камата коју предузеће продавац плаћа умјесто физичког лица представља опорезиви доходак физичког лица.

68. Да ли предузеће може умањити пореску основицу и извршити исплату раднику по основу плаћених камата на стамбени кредит ако има пореску картицу а отплата кредита се не врши путем обуставе од плате од стране предузећа већ радник сам отплаћује кредит на основу склопљеног трајног налога са банком?

Одговор:

Физичко лице коме отплата кредита не иде преко платне листе право на умањење пореске основице по основу плаћене камате може остварити на годишњем нивоу подношењем захтјева за умањење пореске основице на годишњем нивоу.

69. СЗР је затворена 31.12.2008. године а обављала је промет на велико и на мало. Како попунити пријаву-образац 1004, ако има трећину прихода који нису наплаћени до тог дана, имајући при томе у виду принцип наплаћених прихода?

Одговор:

У обрасцу 1004 годишња пореска пријава за порез на доходак уносе се наплаћени приходи и плаћени трошкови тј. пореска основица се утврђује примјеном принципа простог књиговодства. Приходом од самосталне дјелатности сматрају се сви приходи стечени из било којег извора примљени у новцу стварима и услугама. Код утврђивања расхода из самосталне дјелатности прихватљив је само трошак који у потпуности и изричито везан за самосталну дјелатност и који је стварно плаћен у пореском периоду. Наплаћене приходе по истеку 31.12.2008. године без

обзира што је С.З.Р. затворена дужни сте пријавити у годишњој пријави за порез на доходак образац 1004 за одговарајућу годину.